

La mer

Liedjes over de zee, daar kennen we er wel een paar van. Bijvoorbeeld het nummer

*"Méditerranée, zo blauw zo blauw
Méditerranée, zo blauw zo blauw"*

Dat zong Toon Hermans in zijn humoristische one man show van 1958.

De cabaretier Paul van Vliet zong in 1971 in zijn voorstelling een zeer confronterend lied over de milieuvervuiling van de Noordzee. Toen al!

*"De zee heeft me verteld dat ie zo moe is
Hij zei dat ie er zeer beroerd aan toe is"*

In ons repertoire hebben we nu La Mer van Charles Trenet opgenomen, een nummer dat noch humoristisch, noch confronterend is. Hij schildert met zijn chanson een warm en poëtisch beeld van de zee dat zijn hart raakt.

*"En met een liefdeslied heeft de zee
mijn hart gewiegd voor het leven"*

Fraai hè? Dan gaan we het nu over hem hebben.

De tekstdichter/componist

Louis Charles Augustin Georges Trenet werd geboren in 1913 in Narbonne , een plaats in de regio Occetanië in het zuiden van Frankrijk die niet ver van de Middellandse Zee af ligt. Hij was zeven jaar toen zijn ouders gingen scheiden en de arme Charles werd naar een kostschool in Béziers gestuurd waar hij een tyfusbesmetting opliep. Dat werd een retourtje terug naar Narbonne om daar te genezen.

In 1922, hij was toen dus negen jaar, verhuisde hij naar het tegen de Pyreneeën aan liggende Perpignan.

In veel van zijn bijna duizend chansons zit de kleur, zijn gevoel en de herinneringen aan de plekken waar hij opgegroeid is.

Trenet behaalde op zijn veertiende (1927) zijn baccalaureaat waarmee zijn schoolse

vorming was afgesloten. Hoe het op die leeftijd voor elkaar kreeg om in Berlijn kunst te gaan studeren vermeldt de geschiedenis niet. Een paar jaar later ging hij naar Parijs.

Carrière

Via de wereld van de cinema in Parijs kwam hij met artiesten in de wijk Montparnasse in aanraking waar hij kennis maakte met de pianist Johnny Hess. Met hem vormde hij het duo Charles et Johnny dat naast chansons ook meer swingende liedjes maakte. Zoek op YouTube maar eens naar het nummer "Quand les beaux jours seront là". Bij die muziek kun je niet stilzitten!

Van een geintje hield hij ook wel en op 14 juli 1930 vermomden Trenet en een vriend van zijn vader zich in Vernet-les-Bains als geesten, naakt onder een wit laken, en genoten van het rondspoken door de gangen van het plaatselijke kuuroord en het Mustapha I hotel. De pers maakte er een schandaal van en er werd een onderzoek naar onfatsoenlijkheid geopend, maar dat werd snel gesloten. Het schandaal beoedelde echter enigszins de beginjaren van de carrière van Charles Trenet. Misschien was dat wel de oorzaak van de bijnaam die hij kreeg, Le Fou Chantant, vrij vertaald De Zingende Zot. Die bijnaam onderhield hij goed door tijdens zijn optreden een typisch hoedje te dragen en gekke bekken te trekken. In 1936 werd hij opgeroepen voor militaire dienst. Na zijn militaire dienstplicht te hebben vervuld begon hij in 1937 aan zijn solocarrière te werken.

Zijn eerste grammofoonplaat maakte hij met het nummer "Je Chante". Een nummer dat hij zijn hele leven lang zou blijven zingen en nog steeds zeer populair is. Als je het lied hoort kun je vast wel de melodie mee neuriën.

Zijn carrière voerde hem naar landen zoals Canada en de Verenigde Staten, waar hij bevriend raakte met Charlie Chaplin en Louis Armstrong. In Japan trad hij namens Frankrijk op tijdens de Wereld Tentoonstelling in Osaka.

Het einde van zijn loopbaan kwam toen hij in februari 2001 overleed aan een tweede hartaanval.

Het lied

Trenet heeft zelf ooit verklaard dat hij het gedicht La Mer schreef toen hij 16 jaar was. Maar een melodie had hij er niet voor dus een lied was het nog niet.

Het idee voor de muziek kwam pas bij hem op in 1943 tijdens een treinreis van Montpellier naar Perpignan. Starend uit het raam van de rijdende trein naar de grote lagune van de Thau viel hem iets in en hij schreef rap op een stukje papier de noten die hem invielen. In de middag werkte hij de muziek uit samen met de jazzpianist Léo Chauliac die een paar jaar zijn vaste begeleider was. Dezelfde avond nog hebben ze het lied voor een publiek uitgevoerd met matig succes

Het werd aan andere zangers en zangeressen aangeboden waarbij er één was die het nummer niet wilde en één die het met een orkest op de grammofoonplaat zette.

Trenet zelf maakte pas na dertien jaar in 1946 zelf een plaatopname. In de loop van de tijd werd het nummer meer gewaardeerd en zelfs uitgevoerd door zangers als Julio Iglesias, Bing Crosby, Cliff Richard en Robbie Williams. Benny Goodman heeft er een orkest versie van gemaakt.

Al grasduinend door websites in het Frans, Engels en Nederlands kreeg ik een kleurrijk beeld van het leven en de carrière van Charles Trenet. Jammer dat ik me vroeger nooit zo voor het Franse chanson heb geïnteresseerd. Dat was een misser, maar nu ben ik heel blij dat we La Mer in ons repertoire hebben opgenomen. De vertaling hieronder werd me aangereikt door Kees Olieman.

La mer
Qu'on voit danser
le long des golfes clairs
A des reflets d'argent
La mer
Des reflets changeants
Sous la pluie

De zee
die men ziet dansen
langs de heldere baaien
heeft zilveren weerspiegelingen
De zee
veranderende weerspiegelingen
in de regen

La mer
Au ciel d'été confond
Ses blancs moutons
Avec les anges si purs
La mer bergère d'azur
Infinie

De zee
mengt onder de zomerse hemel
zijn witte schuimkoppen
met de o zo zuivere engelen
De zee azuuren herderin
zonder einde

Voyez
Près des étangs
Ces grands roseaux mouillés
Voyez
Ces oiseaux blancs
Et ces maisons rouillées

Kijk
dicht bij de strandplassen
dat hoge vochtige riet
Kijk
naar die witte vogels
En die roestkleurige huizen

La mer
Les a bercés
Le long des golfes clairs
Et d'une chanson d'amour
La mer
A bercé mon coeur pour la vie

De zee
heeft ze gewiegd
langs de heldere baaien
En met een liefdeslied
heeft de zee
mijn hart gewiegd voor het leven